

Warszawa, dnia 5 sierpnia 2016 r.

Komunikat
w sprawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości
z dnia 28 lipca 2016 roku w sprawie sygn. C-543/14

Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 28 lipca 2016 roku w sprawie sygn. C-543/14 potwierdził, że w świetle dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, usługi świadczone przez adwokatów są opodatkowane podatkiem VAT. Dodatkowo Trybunał wskazał, że usługi doradztwa prawnego świadczone w ramach krajowego systemu pomocy prawnej („pro bono”) nie są zwolnione z podatku od towarów i usług.

Orzeczenie Trybunału dotyczy również bezpośrednio adwokatów i radców prawnych w Polsce.

Wydanie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości było konieczne, ponieważ belgijski sąd konstytucyjny dostrzegł sprzeczność pomiędzy unijną dyrektywą o VAT nr 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. 2006, L 347, s. 1) a konwencjami międzynarodowymi praw człowieka (konwencja rzymska z 1950 roku o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 roku, Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, Konwencja z Arhus z 1998 roku). Wszystkie ww. regulacje nakazują, a wręcz gwarantują obywatelom prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Natomiast osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej nie mają możliwości odzyskania podatku VAT i usługa prawnika z uwagi na jej koszt może być dla takich osób zbyt kosztowna.

Zdaniem Trybunału, porady prawne dla osób nieprowadzących działalności gospodarczej nie mogą być wolne od podatku VAT. Mimo, że nakładanie podatku VAT na usługi prawne może stanowić barierę w dostępie do wymiaru sprawiedliwości, to jednocześnie system podatku VAT zakłada, że identyczne lub podobne transakcje powinny być opodatkowane w podobny sposób. Jednocześnie usługi prawnicze, nawet „pro bono”, nie stanowią usług o szczególnym społecznym charakterze, ściśle związanych z opieką i pomocą społeczną, takich jak usługi ochrony zdrowia czy edukacyjne zwolnione z podatku VAT z uwagi na ich charakter i społeczne znaczenie.

Orzeczenie Trybunału w praktyce oznacza, że osoby fizyczne korzystające na własny koszt z pomocy prawnej nie mają prawa do odzyskania podatku VAT, który został naliczony przez prawnika. Nieodpłatna pomoc prawna nie jest w tym wypadku wyjątkiem i również nie powinna korzystać ze zwolnienia z VAT.

Wiceprezes
Krajowej Rady Radców Prawnych

Arkadiusz Bereza